СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 7. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 10. січня, 1929. VOL XXXVII. No. 7. Jersey City, N. J., Thursday, January 10, 1929. THREE CENTS.

ГУВЕР СКЛИЧЕ НАДЗВИЧАЙНУ СЕСІЮ КОНҐРЕСУ

ЗАДЕРЖИТЬ МЕЛОНА ЯК СЕКРЕТАРЯ СКАРБУ.

ВАШИНГТОН, 9. січня. — Вибраний президент Гувер не виходить з готелю Мейфлавер, у якім тепер живе, а тільки принимає звідеиці. Не має ні одної хвилини відпочинку, бо зїхалися делеґації з ріжних стейтів, а всі вони предкладають йому ріжні пропозиції і їх треба вислухати.

Довшу конференцію відбув Гувер з сенатором Борою і Мелоном. Виходить, що Гувер цілком певно скличе надзвичайну сесію 71-ого Конґресу. Не знати тільки, чи ще весною чи в осени. Це буде залежати від того, чи фармерська справа буде вирішена на теперішній сесії, чи відложена. Коли її вирішили тепер, надзвичайна сесія відбудеться в осени, а будуть на ній обговорювати справу ревізії тарифи.

Щодо нових членів кабінету не можна нічого певного сказати кромі сього, що Мелон залишиться надалі в кабінеті.

ДЕТЕКТИВИ ЗАКРИВАЛИ ТАЙНУ РОТШТАЙНА.

НЕ АРЕШТУВАЛИ ПІДОЗРІЛИХ І НЕ ПЕРЕСЛУХУВАЛИ ЇХ.

НЮ ЙОРК, 9. січня. — Новий нюйорський поліційний комішенер Ґвейлен докладає всіх старань, щоби знайти виновників убийства ґемблера-міліонера Ротштайна. Він вже має певні дані, що самі детективи закрили тайну вбийства. Сам гонорований детектив Джан Кордес спинював слідство і не хотів арештувати Мек Мануса, що саме тепер сидить в арешті як властивий убийник Ротштайна. Ґвейлен віддав Кордеса під суд, а рівнож і инших детективів.

БУДУТЬ ФОРСУВАТИ ПРОГИБІЦІЮ.

І ТО В НЮЙОРСЬКІМ СТЕЙТІ ЧЕРЕЗ ЛЕҐІСЛЯТУРУ. АЛЕ НЕМА НАДІЇ НА УСПІХ.

ОЛБАНІ, 8. січня. — Разом з новим ґовернором зачинають сухі нову боротьбу з противниками прогибіції. Едмунд Б. Дженкс, лідер сухих у палаті послів, заповів, що вправді тамтого року перепали всі його проекти в справі форсування прогибіції, але він не розчарувався і буде пробувати сього року розпочати нову кампанію. Відповідний законопроект вже готовий.

Та мабуть з того рівнож нічого не вийде. Більшість сенаторів є проти прогибіції.

РИКАРД У МЕДИСОН СКВЕР ҐАРДЕН.

ЛЕЖИТЬ У ГАЛІ СВОЇХ ТРИЮМФІВ.

НЮ ЙОРК, 9. січня. — Величезна галя Медисон Сквер Ґарден, у якій відбуваються всі великі кулачні боротьби і яка завдяки своє існування помершому перед кількома днями Рикардови, віддає послідну прислугу славному промоторови.

Тіло Рикарда спочиває по середині галі, а тисячі людей пращаються з ним. 140 полісменів держать порядок. Вже з того можна вносити, яка маса народу переходить.

Тіло Рикарда спроваджено з Мімі Біч у Флориді, де він помер по операції сліпої кишки.

БІДА З ПАКТОМ КЕЛОҐА.

ХОЧУТЬ ВИРІШУВАТИ НАПЕРЕД ФАРМЕРСЬКУ СПРАВУ.

ВАШИНГТОН, 9. січня. — Сенатори не спішаться ратифікувати договір Келоґа і все видумують якісь перешкоди. Раз лучать його з проектом закона про розбудову кружляків, а раз з фармерською проблемою. Найбільше домагаються поставлення фармерської справи під негайні наради на теперішній сесії Конґресу. Кажуть, що й през. Кулидж є за тим, бо і він хотів би полагодити фармерську проблему ще за свого урядовання. Деякі сенатори відгрожуються, що не допустять до ратифікації пакту Келоґа, коли фармерська справа буде відложена.

ГОВОРИЛА З ДУХОМ ҐУДІНІЯ.

НЮ ЙОРК, 9. січня. — Миссис Беатріс Ґудіні, вдова по славнім маґіку і спірітуалісті Герри Ґудіні, подає, що муж залишив їй ключ до тайної розмови духів, який був відомий тільки йому і їй. Він сказав що буде пробувати порозумітися з нею по смерти після того ключа. І саме послідної ночі вона почула точно ті знаки, які їй передав Артур Форд як медіюм. Форд є пастором Першої Спірітуалістичної Церкви. Миссис Ґудіні твердить, що вже тепер вона цілком певно вірить у позагробове життя.

„КВЕСЧЕН МАРК" ЗРЕПЕРОВАНИЙ.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС, 9. січня. — Військовий літак „Квесчен Марк", що здобув світовий рекорд у летунстві щодо витревалости, перебувши понад 150 годин у воздусі, вже направлений і може вибратися в нову дорогу. „Квесчен Марк" був змушений перервати лет через мотор, що попсувався.

$27,000 ЗА МАНУСКРИПТ БАЙРОНА.

НЮ ЙОРК, 9. січня. — Компанія Розенбах купила вчора на ліцитації бібліотеки Джерома Керна манускрипт поеми Байрона „Маріно Фалієро" за $27,000. Поема має 21 сторін.

103 ДЕЛЕҐАТИ З 40 ДЕРЖАВ.

НЮ ЙОРК, 9. січня. — Автомобілеву виставу оглядають великі маси цікавих, а між ними 103 делеґати, що прибули як представники 40 чужинецьких держав.

РІЗДВЯНА КОЛЯДА — РІДНІЙ ШКОЛІ

В ЧИЇХ РУКАХ ШКОЛА — В ТОГО РУКАХ І МАЙБУТНІСТЬ НАРОДУ. ЧУЖА ШКОЛА І ЧУЖИНЕЦЬ-УЧИТЕЛЬ ПОВЕДУТЬ НАРІД ДО РУЇНИ І НЕЩАСТЯ. ЗАТЕ РІДНА ШКОЛА — ЦЕ ОСНОВА ЖИТТЯ ТА РОЗВИТКУ НАРОДУ. ВОНА МОСТИТЬ ШЛЯХ ДО КРАЩОЇ ДОЛІ.

ТАКИМИ СЛОВАМИ ВІДЗИВАЄТЬСЯ ДО НАС „РІДНА ШКОЛА" З СТАРОГО КРАЮ І ПОДАЄ, ЩО З 3,662 УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ШКІЛ ПІД ПОЛЬЩЕЮ ЗАЛИШИЛОСЯ ВСЕГО ЛЕДВИ 774 Т. ЗВ. УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ.

ДІЙСНО УКРАЇНСЬКИМИ Є ЛИШЕ УСТАНОВИ „РІДНОЇ ШКОЛИ", УДЕРЖУВАНІ ДОБРОВІЛЬНИМИ ЖЕРТВАМИ УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА В КРАЮ І В АМЕРИЦІ. 9,000 СЕЛЯНСЬКИХ І РОБІТНИЧИХ ДІТЕЙ КОРИСТАЄ З „РІДНОЇ ШКОЛИ", А КОРИСТАЛО БИ БІЛЬШЕ, КОЛИБ ЗРОСЛА НАША ЖЕРТВЕННІСТЬ.

РІЗДВЯНА КОЛЯДА — ЦЕ ГОЛОВНА ОПОРА, ЯКА КОЖДОГО РОКУ РІШАЄ ПРО ДАЛЬШУ СУДЬБУ РІДНОЇ ШКОЛИ. ТОМУ ВІД ТОЇ ТРАДИЦІЙНОЇ ЖЕРТВИ НЕ МОЖЕ ВІДМОВИТИСЬ НІ ОДИН ГРОМАДЯНИН, НІ ОДНА ГРОМАДА.

ВСІ ЖЕРТВИ ДО КРАЮ НАЛЕЖИТЬ СЛАТИ ЧЕРЕЗ:

Obyednanye, P. O. Box 411. Philadelphia, Pa.

СМЕРТЬ У КЕРНИЦІ.

Глибокі керниці небезпечні тим, що в них бувають ґази, від яких чоловік гине. В польській кольонії Кшечонуф коло Люблина робітники Цьопек, Млинек і Завісляк хотіли направити керницю і один по другім зліз у низ. Всі три вдушилися.

ВСІ!

Большевицька управа Мурманської округи розіслала до всіх громад округи урядову анкету (збірку запитів) про вживання алькоголю. Першим питанням анкети було: „Хто тепер більше пє — богаті, бідні, чи батраки?" На се питаннє зверхність села відповіла одним словом: „Всі!" Другим питаннєм було: „В яких господарствах не пють". Зверхність відповіла: „Не пє одна вдова".

ПОРЦЕЛЯНОВА ЦЕРКВА.

Саксонське місто Майсен славне з того, що фабрикує з порцеляни гарну й добру посудину та инші річи. З нагоди тисячних роковин заснования міста, які будуть біжучого року, зачали будувати церкву, котра в середині буде вся з порцеляни.

КРАДУТЬ.

У Кракові в маґістратськім відділі управи електрівнею та будівельним рухом відкрили великі зловживання. — В Ярославі припинили в урядуванні начальника залізничої грільні і кільканацять урядовців у звязку з систематичною крадіжю вугілля.

І ЦІ КРАДУТЬ.

Два глухонімі в бурсі для глухонімих на вул. Личаківській у Львові обікрали свого кімнатного сусіда, на суді признались до вини і дістали 3 місяці вязниці.

БАНДИТИЗМ.

По 5 місяців дістали парубки з Білки Шляхотської за напад на хату сусіда, де понищили меблі та звідки повикидали гостей. — У Холоєві (Радехів) місцеві парубки повибивали шиби у священика та кількох купців.

СМЕРТЬ ЗА ВЕРБУ.

В Мочирадах коло Мостиск два брати Сінчаки стикали вербу на межи з полем Дмитра Стоколоси. Стоколоса казав, що то його верба і не дав стинати. Прийшло до бійки. Один Сінчак вдарив Стоколосу по голові сокирою, другий причинив мотикою. Стоколоса ще доволікся до війта, від війта пустився на поліцію. В половині дороги покинули його сили, впав на землю і вмер.

ВЕСЕЛА АКАДЕМІЯ.

Студенти університету в Міляно оснували „міжнародню академію гумору та дотепу". Вони вибрали собі за патронів своєї інституції славних письменників, почпнаючи від рідного Бокачія та ґеніяльного французького Рабелеса, далі Свіфта, Текері та Марка Твейна. Академія має на меті лічити своїх членів і... все людство від спліну, що пригноблює світ, а має піддержувати всяку здорову та дотепну орґанізацію, що поширює веселий настрій.

ДОБРИЙ МІНІСТЕР.

Бувають жандарми, що крадуть, отже бувають також міністри від податків, що податків самі не платять. Таким є міністер фінансів Угорщини Александер Векерле. Хоч накладає і видушує податки на всіх горожан Угорщини, сам не платив податків кілька років, так що державному скарбови завинив 17,000 пенґів. Податкові уряди не убоялись того, що Векерле є їх міністром, і за податкові залеглости зафантували в його маєтку всю худобу.

ТОВАРИСТВО ПРОФЕСІЙНОЇ ГІҐІЄНИ.

При медичній секції ВУАН зорґанізовано обєднання наукових та практичних робітників з галузі професійної ґіґієни. Головна мета обєднання студіювати наукові питання теоретичного й практичного характеру щодо ґіґієни та патольоґії праці. Недавно відбулося перше засідання цього товариства, на якому вибрано управу т-ва з проф. Підгаєцьким на чолі.

ВІЙНА ВЧИТЬ.

Онуфрея Гартія, господаря в Журавні, війна навчила, як спекатися ворога, котрий заколочував йому домашний супокій. Один його приятель шепнув йому на вухо, що до його молодої і гарної жінки заходить парубок зі сусідного села. Гартій став підглядати і допевнився, що воно таки так є, що парубок закрадається садом до його хати та все в однім місци перелазить пліт. Одного вечера Гартій сказав жінці, що йде до коршми, але пішов до саду. Коли надійшов парубок і зайшов у хату, Гартій викопав під плотом яму і наїживши її дно острими патиками, зробив правдиву вовчу яму. Сам засів у кущах і ждав. По якійсь хвилині Гартій і сусіди почули страшний крик. Люде збіглися й у вовчій ямі знайшли парубка панизаного на кілки. Тяжко покаліченого витягли і [illegible] до шпиталю.

КУРЦІ ВСІХ КРАЇН ЄДНАЙТЕСЯ!

У Парижі засідала „Національна Ліґа для оборони курців". Паралельно з боротьбою проти нікотини йде орґанізація її прихильників. Курці нарікають, що держава, яка заробляє такі гроші на тютюневім монополі, обмежує право курців у театрах, кінах, ще й дає не зовсім добрий тютюн і паперці. Курці на париськім конґресі обчислили, скільки міліонів пішло з їхньої кишені до державної каси. Приняли постанови, щоби не ходити до кін і театрів, де курити не вільно. Далі вибрали, згідно з париською традицією, свою „королеву курців" і додали їй ще дві, щоби мати тріюмвірат. Установили ріжні рекорди куреньня папіросок, циґар і люльки, — врешті намітили плян ширшої орґанізації у контакті з курцями інших держав. Від часу, як жінки почали курити, курення стало ще більшою пристрастю, як колись. Недалекий час, коли при виборах треба буде домагатись від послів заяви, чи вони курять.

МОСКВОФІЛЬСЬКА ДУРІЙКА.

До ставропигійської греко-католицької церкви у Львові призначено священика Українця. При кінці Служби Божої, підчас співу молитви „Боже великий єдиний, Русь-Україну храни", москвофіли залишили церкву, заявляючи протест. На другій Службі Божій священик наказав при кінці богослуження замкнути церкву й силою змусив москвофілів вислухати молитву за Україну. При виході з церкви сталася бійка між Українцями та хрунями москвофілами. Як відомо, Ставропигія вже давно знаходиться в руках москвофілів і тому їм так не подобається молитва за Україну. Ліпше, мовляв, Польща, ніж Україна.

ВІЧНІ КОНФІСКАТИ.

Українські часописи підлягають вічним конфіскатам. Є це очевидно один із плянових засобів нищення Українців матеріяльно. Для характеристики, за що конфіскують, подаемо сконфісковану нотатку в „Новому Часі" з 12 листопада:

„Митрополит Шептицький вирушив до Риму. З причини листопадових випадків у Львові. Митрополит, як довідуємося, приспішав свій відїзд до Риму. Враз з Митрополитом виїхав Ректор малого Семинара о. д-р Бучко. Перед виїздом Митрополита переслухував заступник директора львівської поліції".

ТРОЦЬКИЙ ДОМАГАЄТЬСЯ ТАЄМНОГО ГОЛОСОВАННЯ ПРИ ВИБОРАХ У СССР.

АЛЕ ЛИШЕ ДЛЯ КОМУНІСТІВ ТА ДЛЯ ЧЛЕНІВ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК. КОЛИ БУВ ПРИ ВЛАДІ, ТО САМ КАСУВАВ ТАЄМНІ ВИБОРИ.

БЕРЛІН (Німеччина), 9. січня. — Центральний комітет німецької комуністичної опозиції опублікував власноручний лист Троцького. Цей лист пощастило перепачкувати до Німеччини таємно від Сталінської влади. Написав його недавно Троцький, на засланню в Туркестані.

Обговорюючи справу фракційної боротьби в комуністичній партії, Троцький закликає комуністів до боротьби з апаратом Сталінської влади. Як одну з головних умов успіху боротьби Троцький ставить необхідність домагатися таємного голосування при ріжних виборах для членів комуністичної партії й професійних спілок. Тому черговим завданням опозиції в комуністичній партії мусить бути боротьба за таємне голосування.

НОВА БАЛКАНСЬКА ІНТРИҐА.

ПРОГОЛОШЕННЯ КОРОЛІВСЬКОЇ ДИКТАТУРИ ПЛЯНОВАНО ПО УМОВІ З ФРАНЦІЄЮ. ПРИ ДОПОМОЗІ ФРАНЦІЇ ТВОРИТЬСЯ ПРОТИІТАЛІЙСЬКИЙ СОЮЗ МІЖ ЮГОСЛАВІЄЮ ТА ЧЕХОСЛОВАКІЄЮ.

БЕРЛІН (Німеччина), 9. січня. — В урядових німецьких колах є відомости, що проголошення самодержавної диктатури королем Югославії пляновано, коли він був у Парижі нібито для лічення своїх зубів. Німці в цьому вбачають закінчення орґанізації протиіталійської коаліції на чолі з Францією при участи Малої Антанти.

До цього навязують факт посилки по 2 чеських старшин в кожен югославянський полк для студіювання майбутнього терену війни, в якій візьме участь чехословацька армія. Терен Австрії буде використаний для перевозу військ, а у Відні буде штаб головного командування.

БОЇ В АФҐАНІСТАНІ ВІДНОВИЛИСЯ.

ПОЛКОВНИК РЕҐУЛЯРНОЇ АРМІЇ ПЕРЕЙШОВ НА СТОРОНУ ПОВСТАНЦІВ. ПІДЧАС ГАРМАТНОГО ОБСТРІЛУ СТОЛИЦІ АМАНУЛЯГ ЇЗДИВ ВЕРХИ НА КОНІ ПО МІСТІ, ЩОБИ ЗАСПОКОЇТИ МЕШКАНЦІВ.

ЛОНДОН (Англія), 9. січня. — По відомостях кореспондента газети „Дейлі Експрес" повстанці знову обстрілювали гарматним огнем столицю Афґаністану, Кабул. Близчих відомостей про шкоди, які спричинив цей обстріл, ще нема.

Полковник реґулярної афґаністанської армії Обі перейшов на сторону повстанців і разом з ними захопив один з близьких до Кабула фортів. Користуючись фортовими гарматами, повстанці розпочали бомбардувати Кабул. В свою чергу артилерія Амануляга обстрілювала село, захоплене повстанцями.

Всі чужинецькі діти й жінки вже вивезені з Кабула до Індії. Тепер в столиці Афґаністану з чужинців лишилися лише мужчини.

КОРОЛЬ ЗАРИЗИКУВАВ ПРЕСТОЛОМ.

КОЛИ КОРОЛЬ ОЛЕКСАНДЕР НЕ ЗМОЖЕ ЗАСПОКОЇТИ КРАЇНИ, ТО БУДЕ ЗМУШЕНИЙ АБДИКУВАТИ. ХОРВАТИ ПОКИЩО ЗАДОВОЛЕНІ КРОКОМ КОРОЛЯ.

ЛОНДОН (Англія), 9. січня. — Тепер король Югославії взяв на себе дуже тяжке завдання власними силами заспокоїти свою країну. Вся Европа загально думає, що коли йому не пощастить довести до наміченого кінця задумане ним діло, то це буде банкротство не лише його напів військового правительства, але й самого короля. Така невдача повинна привести його до абдикації.

Хорватські газети витають рішуче поступовання короля. Загально думають, що він заведе дійсне рівноправство між ріжними народами, що складають Югославію. Торговельна палата в Загребі говорить, що король заводить такий лад і порядок, який буде корисний для економічного розвитку країни.

ВШАНОВАННЯ МАТЕРІ ЛИНДБЕРҐА.

ТУРКИ В АНҐОРІ РОБЛЯТЬ ВЕЛИЧЕЗНИЙ БЕНКЕТ НА ЧЕСТЬ МАТЕРІ ЗНАМЕНИТОГО ЛЕТУНА.

ЦАРГОРОД (Туреччина), 9. січня. — Перед поворотом до Америки з Туреччини мати Линдберґа завитала до Анґори, де на її честь турецька Повітроплавна Ліґа зробила великий бенкет. Мати Линдберґа читала лекції по хемії в американському каледжі і тепер, по закінченню їх, вертається в Америку.

АМЕРИКАНСЬКІ МОРЯКИ ЗАЛИШАЮТЬ КИТАЙ.

ЗА ВЕСЬ ЧАС ПЕРЕБУВАННЯ В КИТАЮ АМЕРИКАНСЬКА МОРСЬКА ПІХОТА НІ РАЗУ НЕ СТРІЛЯЛА ПО БОЄВОМУ.

ТІЕНТСІН (Китай), 9. січня. — Коли 18 місяців тому прибула до Китаю американська морська піхота, то командант її, ґенерал Батлер, сподівався, що вся виправа його армії обійдеться без стріляннини. Тепер, коли американське військо лишає Китай, видно, що сподіванка ґенерала Батлера сповнилася.

23. січня з Китаю виїдуть до Америки на транспортовім пароплаві „Гендерсон" всі американські війська, що були післані туди підчас горожанської китайської війни. Лише в Пекіні лишиться, як звичайно, 500 моряків для охорони американської амбасади.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES. Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПІСЛЯ ВІДДІЛОВИХ ВИБОРІВ

Вибори по відділах Українського Народного Союза на укінченню. Як пристало на поважну організацію, вибори відбулися поважно, спокійно й розважно. Нігде не було ніяких замішань. Нігде не було розбиття.

Як можна сподіватися, на загал вибрано старих урядників. Значить члени відділів шанують досвід у веденню товариства.

Звичайно, в деяких случаях установлено нових урядників. О скільки зроблено се щодо менче важних урядів, то зміна не така важна. Коли, однак, ходить о важнійші уряди, а головно о уряд секретаря відділу, то тут справа уряду поважна справа.

Поважна вона тому, бо до ведення секретарства відділу треба певного знання. Се знання добувається наукою в школі або наукою дорогою досвіду. Без одного й другого людина на такому відвічальному уряді, повному обовязків, безрадна. Тому й для добра Українського Народного Союза, себто для добра членів, треба підчеркнути, що, де вибрано нових урядників, головно, нових секретарів, там їм треба допомогти в їх тяжких обовязках.

Поміч ся передовсім може вийти від старих урядників. Вони можуть поділитися з новими урядниками своїм досвідом, добутим ними за час свого урядовання. Богато старих урядників було при виборах проти кандидатури молодих. З тої конкуренції лишилося ще певно дещо гніву. Та сей гнів по виборах уже не на місци. Його треба забути. На місце конкуренції має прийти взаїмна поміч. Старі урядники мусять помогти молодим.

Далі нові урядники можуть дістати допомогу від головної канцелярії. Коли місцевий урядник самий не знає, коли йому статут не дає пояснення, коли йому старі урядники не можуть вияснити справи, тоді він повинен віднестися за порадою до ґоловної канцелярії, яка йому пораду певно дасть.

Наконець, третою допомогою для нових урядників, і то найбільшою допомогою, є члени відділу. Без допомоги членів відділу уряд, хочби найкращий, нічого не зробить. Усі члени мусять помагати урядникам відділу. Закинути мусимо звичку людий, нездібних до орґанізації, які люблять вибирати урядників і комітети, а відтак по виборі їх забувати, лишати на волю судьби. Орґанізаційні люди, вибравши уряд чи комітет, роблять усе, що лежить у їх силі, щоби орґанізація далі росла. Коли між членами є кандидати на уряди, яким не вдалося дістати уряду, то й сим немащо за те ґніватися. Вони передусім мусять показати, що члени мали до них слушне довіря.

Поступаючи в сей спосіб, ми будемо далі вдержувати славу й силу нашої орґанізації.

ТРЕТА АНТАНТА В ЕВРОПІ

I.

Заледви смертельні люди зрозуміли слово „антанта", себто звязок великих европейських держав із Ліґою Націй на чолі, аж тут виринула на Боже світло **„мала антанта"** (Польща, Чехословаччина, Румунія і Югославія — годованці Франції). Кілька років тому назад держави, які належали до малої антанти, називано псами.

Польщу називано „псом сходу", який мав гавкати на Рад. Союз та гарчати на Німеччину.

Рівнож „псом сходу" називано Румунію, яка мала гаркотіти на Радянську Україну, Угорщину і Болгарію.

Чехословаччина мала сторожити Німців, головно Австрії, щоб не аґітовано і не перто до злуки з Німеччиною, через яку побіджена Німеччина моглаб зрости о 6½ міліонів Австрійців і територію сьогоднішної Австрії.

Югославія знову над Середземним морем та на Балкані малаб сторожити порядку.

Поверховно думаючі політики до недавна міркували, що роля малої антанти маловажна. На ділі воно інакше виглядає. Хоч мала антанта сотворена із слабих держав, то вона на европейському континенті гратиме чималу ролю. Це показується в минулих кількох місяцях — це видно дуже добре із англійсько - французького договору, який заключено на передодні Келоґового пакту.

Як ми вже розбирали раніше, **Анґлійці в політиці пішли рамя об рамя із Французами!** Анґлійці взяли собі ґеґемонію на морю, а Французам дали вільну руку на суші. Сьогодня Франція на суші є в провідній ролі. Вона мілітарно контролює континенти европейський та африканський. Франція із малою антантою протягом короткого часу (2—3 тижнів) може змобілізувати около 4-міліонову армію із добірною воздушною фльотою. Правда, проти цеї сили може піти морально сильна Німеччина та інші протифранкофільські держави із незначними арміями — пр.: Болгарія, Угорщина, Греція та евентуально Рад. Союз. Про Рад. Союз годі нам сьогодня говорити, бо його політика звернена покищо головно в сторону Азії.

II.

Ми не згадали ще про одну велику европейську державу, себто про Італію. Політичне положення Італії нині не дуже то корисне. Італія замісць набирати чимраз більшого значіння — як держава побідниця — тратить ґрунт під ногами. Італію вганяє в кут Франція. Інтереси Франції противні інтересам Італії, і то як в Европі, так і в Африці. В Европі Югославія шахувати може цілком добре на Адрійському побережу і морю Італію, а в Африці і на Середземному морю сама Франція може стісняти Італію, яка має аспірації на велику імперію.

Протилежність французько-італійських відносин видно із цього, що **Італія орґанізує собі трету антанту в Европі.** Покищо в склад третої антанти входять: **Альбанія, Угорщина, Греція і Болгарія**. Альбанія є сьогодня під цілковитим протекторатом Італії. Зі стратеґічного боку це важна позиція для Італії. Греція, із Веніцельосом на чолі, дрожить за Сальоніки, які намагаються зі стратеґічних оглядів опанувати Югославяне, — Мадяри гравітують до Італії, бо надіються при помочи Італії добитись ревізії своїх кордонів.

Всі три антанти самі говорять за себе, що Европі не богато бракує до війни. Для Українців суматоха в Европі не повинна бути страшною, бо рік 1918. повинен бути для нас наукою — іменно в тому порозумінню, що нам з оружжам в руці треба буде відбудовувати українську державу.

Для нас, американських Українців, хай потішаючим буде те, **що анґльо-французький пакт є противний інтересам Злуч. Держ.,** через що в Злуч. Державах українські державницькі змагання можуть мати богато симпатиків у американських державних мужів.

Якби воно впрочім не склалося, нам треба одноцільного фронту і політичної моралі супроти Рідного Краю.

Д-р Волод. Клодницький.

Чарлз Саролеа,
проф. единбурського університету.

ЯК ДОВГО ЩЕ БУДЕ ІСТНУВАТИ БОЛЬШЕВІЯ?

Читачі, які мали терпеливість прочитати до кінця мою книжку (What I saw in Russia) мають право зажадати від мене точної відповіди на певні важні питання, особливож щодо майбутньої совітської Росії. Коли большевицький уряд дійсно такий лихий, то як він міг триматися стільки років? І скільки часу триватиме ще ся змора? Коли пробє година визволення і яку форму прибере вона? Який буде той уряд, що прийде на зміну большевицькому?

Занадто розсудний і обережний письменник відмовить відповіди, кажучи, що в хаосі і загальнім замішанню, яке панує в Росії, є багато незнаних чинників і ще більше імовірних здогадів, щоби могти поставити точну проґнозу. Релігійний письменник відповість, що „день суду" є таємницею Провидіння. Циник скаже, що нема рації припускати скорий кінець большевицького панування та що в сій чортівській грі можливо виграє Люципер. Я чув від богатьох диплсматів у Москві думку, що коли большевики захочуть триматися своєї „нової економічної політики" і перестануть провокувати коральну мобілізацію проти себе цивілізованого світа, то їх режім може удержатися безозначено довго. Я гадаю, що сі дипльомати помиляються. Коли наша діягноза режіму правдиво толкує факти, то ми маємо вистарчаючу базу для того, щоб передбачити імовірний розвій подій. Можливо, що ми ще не встані сказати, коли настане кінець того режіму, але ми можемо досить точно приповісти форму, яку пребере неминучий упадок большевизму.

Спершу здається цілком ясним, що большевизм не принесе жадного каміння для відбудови майбутньої Росії.

1. Большевики намагалися запхнути російський нарід революційним духом. Новаж Росія видасть правдоподібно найконсервативнійший, коли не найреакційнійший уряд в Европі.

2. Большевики хотіли усталити царство Антихриста. Новаж Росія побачить ренесанс християнської релігії! Церква повстане з большевизму сильнішою, як колинебудь, бо визволено зпід тиранії держави.

3. Большевики старалися накинути країні владу жидівської меншости. Новаж Росія буде завзято антисемітською.

4. Большевики хотіли знищити раз на все монархістичний принціп. Тимчасом реставрація монархізму в Росії, під якою формою — все одно, є річю імовірною.

5. Большевики прагнули заснувати комуністичну державу. Новаж російська держава буде державою селян власників, які скрізь і завше представляли найіндивідуалістичніший з усіх соціяльних типів.

6. Большевики хотіли запровадити диктатуру пролетаріяту. Але більше, як колинебудь, буде майбутня Росія країною селян.

7. Большевики треміли до скасовання капіталізму. Новаж Росія, яка залежатиме від чужинецької помочі, запровадить наново капіталізм у далеко більшім розмірі, як досі.

Що совітський уряд досі здолав „утриматися", се для богатьох є доказ на його користь. Нам кажуть, що коли так, то не може бути сей уряд таким уже кепським, як його намагаються представити. Режім, який стільки років тріюмфує над усіма своїми ворогами, повинен мати великі укриті резерви енерґії, яких наше око достерегти не в силі. А врешті, всякий нарід має такий уряд, якого він заслугує. Хто знає, мовляв — може большевицький уряд є урядом, що найбільше відповідає російській вдачі. А коли так, то чомуб йому і не істнувати ще? Чи не бувби се „остаточний" режім?

Можливо, що „людина з вулиці" тяжко зрозуміє причини довготревалости большевизму, так самісінько, як підчас війни вона не могла розуміти безконечно довгого опору Німеччини цілому майже світові. А тимчасом ми можемо знайти вистарчаючі причини, які пояснять нам часовий тріюмф політики терору. Чотириста років тому великий майстер штуки пануванян старався пояснити, в першім модернім трактаті політичних наук, чому шкідливі й деспотичні режіми італійського ренесансу часом так довго трималися. Не треба бути сторонником засад Макіявеля, щоби здати собі справу, що довготревалість деспотичного режіму може не мати жадного звязку з його внутрішньою вартістю, моральною або політичною. Студіювання історії зовсім не дає рації доктрині, за якою добрі уряди завше бувають винагороджувані, а злі — карані. Певно, остаточно беруть гору вічні цінности. Але шкідливий уряд може в дивний спосіб виставити на пробу оптимістичних деістів, які усправедливлюють шляхи провидіння в справі правління людьми.

Слабість є единий непростимий гріх всякого уряду. Останній Стюарт, останній Бурбон і останній Романов упали не через те, що вони були злі, але через те, що були слабі. А якимиб не були помилки большевицького режіму, йому ніяк не можна закинути слабости. Се є уряд людей сильних, завзятих і без скрупулів, надиханих фанатичною вірою. Імовірно, що такими большевики лишаться аж до моменту свого упадку, бо лишитися при владі се для них питання життя і смерти. Сеж одно з улюблених тверджень Макіявеля, що володар має до вибору лише дві річи: або зеднати собі ворогів, або винищити їх без милосердя. Большевики ніколи не грішили лагідністю і знають, що не можуть сподіватися милосердя від своїх ворогів.

До певної міри слушним є твердження, що большевицький уряд трохи відповідає російській душі. Москалі се нарід потульний і пасивний. Протягом віків призвичаїлися вони до політики твердої руки. Всі великі російські володарі: Іван IV, Петро I, Катерина II і Микола I, в методах своєї політики зближалися до теперішних володарів Росії і можна сказати, що в певнім сенсі Ленін є наслідником у простій лінії Івана Грізного.

Нові диктатори, опановуючи душу народу, одночасно зрозуміли наглі потреби моменту. Два кличі вистарчили, щоби звалити Мілюкова і Керенського. Большевики обіцяли загальний і наглий мир і міліони селян покинули у мліві окопи. Вони обіцяли селянам моментальне наділення землею — і міліони селян зачали вивласнювати поміщиків. В сих двох гаслах криється велика частина таємниці раптового успіху большевицму.

А в тім, не забуваймо, що від часів революції листопадової 1917 р. аж до листопаду 1918, большевиків дуже активно підпомагали Німці. З російського пацифізму зробили вони знаряддя пруського мілітаризму.

Тепер селянам відкрилися очі. Вони нагло побачили, що їм бракує знаряддя для оброблення захопленої ріллі, та що під большевицьким пануванням їх становище є дуже зле. Але їх опозиція большевизмові паралізована страхом повороту поміщиків, який приведе до втрати раз привласненої землі.

Крім того селянин знає, що коли він хоче повалити Совіти, то він мусить битися. А для сього його сили майже вичерпані. Сторіками пролляв він вже свою кров. За теперішніх обставин в Росії не можливий фашизм, навіть колиб Росія могла видати свого Мусоліні. Завзяття народу зломлено. Передовсім жеж йому бракує провідників. А без них якоюб доброю не була справа і якимби невичерпаним не був людський резервуар, тяжко довести війну до доброго кінця.

Додаймо, що подібно французьким терористам 1793 р., большевицьким терористам дуже помогли помилки чужоземних держав. Інтервенція союзників не здолала повалити большевизму. Але вона позволила большевикам зорґанізувати армію і зміцнити в ній дисципліну. Імовірно, що колиб союзники мали одну мету, колиб заатакували Совіти одночасно на всіх фронтах, большевики булиб розбиті. Але зусилля союзників ніколи не були узгіднені, і Троцький міг розбивати своїх противників одного по другім.

Чинник найбільш трівожний у теперішній російській ситуації се відсутність навіть елементів правлячої політичної кляси, на яку мігби спертися сильний і сталий новий уряд. Коли тепер большевизм сильний, то се не стільки завдяки власній силі, скільки завдяки слабости своїх противників. Се характеристична і вже стара риса російської політичної ситуації. Навіть за царату опозиція завше творила незначну меншість. Протибольшевицьку меншість вимордовано або змушено тікати. За кордоном є до двох міліонів російських утікачів. Решта інтеліґенції, яка лишилася, вступила в ряди большевицької бюрократії, щоби не вмерти з голоду. В таких обставинах нема орґанізованої опозиції, якаб заняла місце большевиків.

Коли взяти під увагу всі сі чинники, то не буде дивним факт довготревалости большевицького режіму. В сприятливих обставинах терористичний уряд може довго істнувати. Тим не менше істнує — щодо часу — межа, якої не перейдеться; і присуд смерти не може відкладатися без кінця. Большевики жили коштом ресурсів, нагромаджених десятьма поколіннями. Сі невблагані вороги капіталізму жили як пасожити капіталізму, який вони „знищили". Їм удалося знівечити своїх противників, але й вони самі звалилися в пропасть розкладу й нужди. Большевицький уряд коштує далеко дорожче, аніж капіталістичний; він більше й зіпсутий. Селянина випомпувано до крівавого поту, і большевицькі фінансисти не знають вже, де взяти потрібні ресурси. Доки їм удавалося сяк так годувати і убирати червону армію та бюрократів, вони могли ще триматися при владі. Але тепер фінансова ситуація до того розпучлива, що большевики змушені безперестанно звільняти тисячі вояків і цивільних урядників. Ті, що досі підтримували режім, який давав їм жити, нині збільшують ряди незадоволених. Коли незадоволення стане загальним в червоній армії, кінець буде недалекий.

Треба одночасно не забувати, що коли ворогування заграниці устало, то сей кінець не може отже прийти з-зовні. **Імпульс мусить вийти з середини.** Крім того правдоподібно не буде боротьби між большевиками і реакціонерами; буде боротьба большевиків між собою. Вже перед революцією ішло ворогування між двома крилами комунізму. Протягом десятьох років Троцький був ворогом Леніна, як Маркс був завзятим ворогом Прудона, Бакуніна, Ляссаля і Мацціні. До самої своєї смерти міг Ленін ґрати ролю найвищого судді. Дзержинський не довіряв Троцькому і Радекові. Щоби боронити себе, екстремісти знову відновили антирелігійну пропаґанду, а всякий вияв антисемітизму карають як злочин головної зради й контрреволюції. Але вони не в силі перешкодити, щоб антисемітизм і ображені релігійні почування мас не сталиб двигунами майбутнього бунту. А коли сей бунт вибухне, диктатори переконаються, що їх яничари не мають стільки сили, щоб охорнити їх від народнього гніву. Вистане, щоби два або три большевицькі полки підняли прапор революції, і большевицький режім завалиться протягом одної ночі, нагло, як і царат.

Большевицька революція скінчиться так, як і почался: побідним військовим бунтом. Вона повторить французьку революцію. Але, в противність до революції французької, мало імовірно, щоб російська контрреволюція видала Наполеона. Наполеон се латинский тип і не матиме свого рівноважника в Росії. А в тім, навіть в окциденті титани родяться раз на кілька сот років. В Росії червоний терор просто уступить місце білому, як се наступило в Угорщині, в Баварії і в Фінляндії, якому товаришитиме загальна масакра активних членів комуністичної партії і жидівський погром, не менше систематичний.

Ул. Войнов.

СОЛОМОНІВ СУД.

(Гумореска).

— Ну, це, знаєте, така заплутана справа — сказав нарешті народній суддя та безрадно заплющив змучені очі — в якій і сам Соломон не зрозумів би ні чорта!...

Нараз почувся глухий гриміт, увесь будинок іздрігнувся і крізь витворену у задній стіні щілину в салю ввійшла дивна, на мумію похожа стать. Мутним, не з того світу поглядом глянула на присутніх, ухопила в жменю свою сиваву бороду та промовила слабим, замогильним голосом:

— Холєра вам у ребра! В чому діло?

— Так ось, товаришу Соломоне — радісно озвався, пізнавши стать, народній суддя — зовсім незвичайний випадок: „казус беллі, кажучи де юре". Ось ці два громадяни являються батьками одної і тоїсамої дитини.

— Дурниця! — промимрив собі під бородою Соломон — Такого випадку в моїй юридичній практиці не було.

— Певно! — поспішився сказати суддя — ви жили давно і з того часу наші здобутки в ділянці законних норм успіли випередити і найсміливіщі фантазії. У нас, приміром, у робітниче - селянській країні, в таких випадках, коли ні про одного з інкримінованих батьків не можна сказати з повною певністю, що іменно він, а не інший є справжнім виновником урочистости, — в інтересі дитини й матері, звичайно, вважають батьками й одного й другого.

— Гарненька історія! — покивав головою Соломон і в його очах замигали блиски якогось оживлення.

— І ось — говорив далі народній суддя — перед нами два батьки одної і тої самої дитини. А сенс справи в цьому, що один із батьків хоче дитину хрестити, а другий — жовтневити. Розумієте?

— Жовтневити, листопадити ... — машинально пробурмотів Соломон і очи знову пригасли.

— З огляду на це, що обі ці церемонії користуються у нас тимчасом однаковим правом, але у відношенні до одного і тогосамого предмету взаїмно виключають одна одну, то... Чи ви придумали щонебудь у всій цій історії, товаришу Соломоне? Я, приміром, нічого тут не втну!

Тяжке внутрішнє напруження чорною хмарою сіло на високому чолі Соломона.

— Дайте мені цю дитичку! — сказав Соломон приказуючо. — Я знаю, що треба! В моїй практиці направду був один подібний випадок!

І принесли дитину.

— Щоби я так жив! — сказав Соломон. — Чи котрий з батьків згоджується уступити другому?

— Ти взявся судити, так суди, до чорта, а підмовляти нема чого — рівночасно відповіли „батьки".

— Добре, нечистий вам у печінки! — крикнув Соломон. — Дайте но мені кухонний ніж!

Дайте но мені кухонний ніж!

— Навіщо? — обережно поспитався народній суддя.

— Буду ножом різати дитину на дві половини. І хай один — хрестить свою, а другий — листопадить. Розумієте?

Похвальне мурмотіння покотилося хвилею серед присутніх.

Питання було поставлене так гостро, що щодо додатнього висліду клясичної спроби не могло бути й тіни сумніву.

Безвимовно, один із батьків нараз відмовиться від своєї половини дитинки й відступить її другому.

Так було тай так буде.

— Ну, що? — святочно звернувся до батьків Соломон — починати?

— Ріж! — озвалися „батьки" одночасно.

А цар Соломон шпурнув ножом і жахливо став відступати назадгузь до стіни.

— Варяти! Мишіґене копф! (Дурні голови!) — прошептав він дріжучими устами: Невже доля невинної дитинки не зворушить серця того, хто є справжнім батьком дитини?

— А чорт його знає, — сумно відповіли „батьки" — може й зворухне. Алеж відкіля нам це знати, коли справжній батечко цеї дитинки, себто зизоокий Тодорко, в цю хвилю бавиться на спортовім майдані?

— Ну, так пропала моя „виїздна сесія"! — скрикнув тужливо Соломон, потягнув себе за старезну бороду — та розпався порохном...

Переклав **Мих. Середа.**

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Суддя: Так, то ви кинули Бабунякові в гостинниці фляшкою в голову?

Обвинувачений: То пан суддя були також при цьому?!

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ШІСТЬДЕСЯТЬЛІТНІЙ ЮВИЛЕЙ „ПРОСВІТИ".

Не кожен з нас може зрозуміти, яку велику культурну роботу зробила „Просвіта" серед нашого народу на протязі шісьдесяти років свого існування. Найбільше нам про це моглиб сказати люди освіти, знання, що працювали та працюють у „Просвіті". Мало хто з нас прочитав усі ті книжки, що видала „Просвіта", а ще меньше між нами таких, що справедливо цінять ту велику освітну роботу, яку „Просвіта" зробила серед нашого народу.

Причина того, що ми мало цінимо діяльність наших просвітних та взагалі народних інституцій, криється в тому, що ми мало читаємо, мало цікавимося громадським, народним життям. А коли й цікавимося, то не для того, щоби щиро допомогти ліпшому розвиткови його, а щоб „покритикувати", „налаяти когось", або просто почути якийсь „цікавий" наклеп, брехеньку на иншого, а особливо, коли він працює на тяжкій народній ниві.

Навіть тут, на вільній землі Вашинґтона, мало хто з нас користає з нагоди чогось навчитися, щось прочитати, якусь книжку придбати, або десь в національній орґанізації допомогти в її праці. Замісць цього ми нівечимо наш час при муншайні, а потім з гарячою головою починаємо вчити инших пяної „премудрости". На такім нашім поведенню терпить ціла наша суспільність, терпить ціле наше національне життя, бо що може зробити невеликий гурток чесних, ідейних працьовників на ниві народній, коли йому доводиться мати до діла з темною, муншайном затрутою масою?

Не диво, що серед такої маси користуються успіхом елементи деструктивні, що все лише критикують, лають инших і все безконечно щось орґанізують й орґанізують. Проповідують вони якісь „великі", нові ідеї, але все лише з одною метою, щоби розбити й завалити те, що існує, що веде народню роботу, в якій вони не здібні взяти участь, бо взагалі не здібні до жадної позитивної творчої, реальної праці.

Коли всеж ми тепер маємо серед нашого народу національно свідомі одиниці, що не запиваються муншайном і не йдуть за ріжними деструктивними „чукалами", що пнуться на провід, то це заслуга освіти, а в тім числі й „Просвіти". Цілих шістьдесять років „Просвіта" несла світло освіти для нашого народу в найтемніші закутинки нашої Рідної Землі, в найбільше горем і нуждою прибиті наші темні маси.

Вона виховала ту свідому масу українського народу, що стала до боротьби за державу і свободу. Десятки тисяч можна начислити з наших свідомих верств, що стали свідомими своїх народніх та національних інтересів завдяки освітній праці „Просвіти". Більшість жовнірів української армії та У. С. Стрільців першу свою національну свідомість набули під впливом праці „Просвіти". Вона створила велику частину тих народних кадрів, що так відважно й уперто боряться за добро свого народа.

Тому кожен, що почуває себе сином свого народа, мусить цінити й любити працю „Просвіти" та допомагати її поширенню. Ми, еміґранти в Америці, можемо багато допомогти матеріяльно, коли в більшій скількости станемо членами „Просвіти" та зложимо хоч невеличкі щорічні жертви.

Коли я прочитав у календарі У. Н. С. за 1928. рік список українських бизнесменів в Америці, то подумав собі, яку вони допомогу далиб „Просвіті", колиб стали її членами. Тим вони й собі допомоглиб, бо український загал побачивби їх щире ставлення до народної справи, а тому старавсяб допомагати їх бизнесови. Та ще більше Українців поза бизнесменами, що також моглиб стати членами „Просвіти".

Тепер саме час прокинутися від тяжкого сну. Тепер час масово стати членами. Зробім „Просвіті" гарний подарунок, коли вона святкує шістьдесятьлітній ювилей свого існування.

Василь Дроботій,
Ню Йорк, Н. Й.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Коляди, що їх надіслано в великім числі до „Свободи", перелицювавши на патріотичну нуту, не надаються по формі і змістови до друку, тому не будуть поміщені.

Грабчак, Нортгемптон, Па. — Якраз тому, що ми маємо міліони таких „Грабчаків", Болівія і Параґвай мають свої держави, а ми ні. Ви острі на язик, революціонер на печі в Нортгемптоні, а нам треба борців, щоб менш критикували, а більш боролися.

М. К., Дітройт, Миш. — З Вашого допису в справі календаря пізнати, що Ви навіть не порозуміли нашої передовиці. В справі реформи календаря треба руководитися розвагою, холодним розумом і тактом, і ставитися до неї так, як до кождої серіозної реформи, що має за собою традицію і получена з ріжними компліка-ціями.

Д. Щ., Ню Йорк. — До нашого ужитку не надається.

Н. Г., Ровей, Н. Дж. — Того рода письма не можна оголошувати, бо можна напитати собі клопоту.

М. Г., Мінneaполіс, Мінн. — Надісланий Вами з краю вірш дуже гарний змістом і патріотичний, але як поезія слабий.

Ансонія, Конн. — В списі жертв на Дім Укр. Інвалідів пропущено гром. Теодора Захаревича, що жертвував $5.

Бруклин, Н. Й. — В звіті з віча подано імя предсідателя гром. Микола Лесник, а має бути Микола Лемик.

З УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ В НЮ ЙОРКУ.

КОМУНІКАТ.

Дня 16. жовтня 1927 року відбулася прилюдна ліцитація будинку Українського Народного Дому, чч. 217-219 Іст 6-та вул., в Ню Йорку. Іменем групи інтересованих Українців купили сей дім громадяни: Денис Ґула і Михайло Макарчук за ціну $53,250.00, в ціли передання його до прилюдного вжитку українського громадянства. Дня 7. листопада зорґанізувалася корпорація під назвою „Українська Будівельна Спілка" (Ukrainian Development Corporation), яка перебрала дім в посіданнє з днем 16. листопада, а дня 20. грудня 1928 відкупила ся корпорація дім на власність за ціну $70,690.47. В надвижку $17,440.47 входять правні кошти і забезпечення претенсій деяких громадян, котрі допомогли до закупна дому в часі ліцитації, або дали гроші на перебудову дому перед ліцитацією. Ті громадяни зробили відповідну умову з пп. Макарчуком і Ґулою ще перед ліцитацією і тому Укр. Будівельна Спілка мусіла з сими контрактами числитися. Кромі того Укр. Будівельна Спілка мусіла також забезпечити дорогою видачі уділів претенсії тих громадян, котрі в тяжкій кризі дали гроші на направу будинку Народного Дому, а котрих претенсії не могли бути забезпечені мортґеджами.

В той спосіб дім Українського Народного Дому, після закупна, обдовжений є такими позичками, забезпеченими на мортґеджах:

Перший мортґедж	$28,000.00
Другий мортґедж	15,000.00
Третий мортґедж	27,690.47
Разом обдовженне	$70,690.47

Подаючи се до загального відома українського Громадянства, Українська Будівельна Спілка надіється, що нюйорські українські Громадяни оцінять незвичайно тяжку працю тих людий, котрі серед невзгодин не допустили до переходу будинку Українського Народного Дому в чужі руки і тепер зі здвоєною енерґією візьмуться до дальшого збереження сьогож дому для потреб і вигоди українського загалу.

При сій нагоді подається до відома українських товариств міста Ню Йорку, що на нарадах деяких товариств дня 4. січня 1929 вибрано независимий Комітет, в якого склад входять пп. Семен Кучма, Григорій Гаdensький і Йосиф Мулярчук для обдумання способів, як зробити будинок Українського Народного Дому власністю нюйорського громадянства, зорганізованого в українських товариствах. В тій ціли скликає згаданий Комітет наради українських національних Товариств на пятницю, 11. січня, 1929 року, в годині 8-ій вечером, у великій салі Народнього Дому.

ДЕНИС ҐУЛА,
предсідатель Української Будівельної Спілки.

(огол.)
7

С. Мусійчук.

КОЛЯДА НА ЧАСІ.

Согласно співаймо,
Рідний край згадаймо,
Згадаймо Вітчину,
Рідну Україну.

Там Ляхи — вороги,
Нам будують тюрми,
Катують невинних
Синів України.

Гей, у Львові місті,
У дні в падолисті,
Ляшня розгулялась,
Кров наша пролялась.

Школи нам замкнули,
Віддають в тортури
Матерей старенький
І дітей маленьких.

Студентів молодих
І борців відважних,
Вішають, стріляють,
Життя відбирають.

Тече кров невинна,
Плаче Україна;
Ясної зірниці
Жде наша землиця.

Різдво завитає,
Зірничка засяє:
Станем всі до бою
За Вкраїни Волю!

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧИ ПЛАТИТИ АРТИСТАМ ЗА ВИСТУПИ.

Гром. Дубас з Филаделфії тої думки, щоби українським артистам платити за кождий виступ на українських концертах, а за те пильнувати, щоби артисти складали жертви на українські цілі.

Я думаю, що справи так ставити не можна. Ніхто не має нічого проти цего, щоби звертати артистови гроші за дорогу і заплатити йому за труд, коли він виступає в чужій місцевости. Зате можна вимагати від нього у своїй місцевости, щоби він хоч раз в рік виступив даром на Листопадовім Святі чи на Святі Шевченка. Бо інакше скажуть собі платити і комітетові свята і всі другі, що докладають тижнями труду і тратять час та гроші, щоби свята наші випадали величаво. А тії кромі труду ще звичайно перші дають жертви на народні цілі і то найбільші. І як жеж тоді виховувати патріотичне громадянство, коли кождий скаже собі за кождий крок платити?

Кождий повинен жертвувати для народної справи свій талан, своє знання хоч в дрібній частині. Бесідник дає бесіду, яка часто коштує його далеко більше труду і муки як спів чи гра артиста, а артист дає гру на якімсь музичнім інструменті, спів, деклямацію і т. п. Раз в рік може він жертвувати своїм таланом, а в інші рази може вимагати заплати. Думаю, що таке поступованне слушне і розумне.

Г. Д.

Ті чотири почтові голуби одідичиш по мені, сину. Будеш собі спокійно і вигідно жити до кінця життя: рано їх продаш, а вечером вони назад прилетять до тебе.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

КЛІФТОН, Н. Дж. Тов. Українська Січ, від. 182, повідомляє, що звичайний мітінґ відбудеться в 2-ій год. пополудни, в неділю, 13. січня, в гали парохіяльній, 45-47 Говп ул., Пасайк, Н. Дж. Є важні справи до полагодження, тому усі члени повинні явитись на мітінґ. Довгуючі члени, коли не являться і не вирівнають своїх належитостий, будуть суспендовані. Будемо принимати нових членів. — Михаїл Швець, предс.; Гр. Яськів, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Дж. Вітовського, від. 375, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться 13-го січня, в год. 2-ій пополудни, у Січовім Домі. Просимо всіх членів явитись на час. Заразом подаю до відома, що старі урядники зістали вибрані урядниками на 1929 рік. Є дуже важні справи отже всі члени повинні бути на сім мітінґу. — Іван Оник, предс.; Текля Паращак, кас.; Гриць Дорожовський, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. Дністер, від. 310, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, 12. січня, в словенській гали, 724 Leonard St. На річнім мітінґу вибрано слідуючий уряд на 1929 рік: Василь Шимко, предс.; Рибак, заст.; Іван Стороняк, секр.; М. Більський, заст.; Теодор Олексин, кас.; І. Довгун, заст.; Стефан Тижник, тростіс; Волод. Яськевич і Василь Сенишин, контр. комісія.; Мих. Леньо і Іван Підкович, надз. хорих; Василь Гаврилишин, госп. галі. Проситься всіх членів прийти на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Контр. комісія має здати справозданне за 6 місяців. — В. Шимко, предс.; І. Стороняк, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Бр. св. Духа, від. 237, повідомляє своїх членів, що звичайні збори відбудуться 13. січня, в 2-ій год. пополудни в гали шкільній під ч. 2614 W. 3-та ул. З огляду, що на річних зборах не полагоджено богато дуже важних справ, нововибраний уряд взиває взиває всіх членів прибути на збори. — Василь Шпір, предс.; Данило Яворський, кас.; Вас. Стецула, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. Тов. Укр. Січ, від. 59, повідомляє своїх членів, що звичайний мітінґ відбудеться 12. січня, в гали церковній, 34 Біч ул., точно в год. 7.30 вечером. Кождий член обовязаний прийти на час. Буде справозданне контр. за другий піврік. Уряд на 1929 рік є як слідує: Й. Волк, предс.; В. Венґринович, заст.; Мих. Галькевич, секр.; Л. Бих, заст.; І. Глива, кас.; Т. Красіцький, заст.; М. Шиманський, Й. Підлуцький і С. Іващишин, контр. комісія; Й. Волк капітан; Н. Варій, І. Кузів і П. Гринюк, надз. хорих; Т. Глива, дверник; Й. Волк, І. Глива і М. Галькевич, тростіси; І. Кузів, бібліотекар; Ю. Демчук і І. Кузів, прапорщики; В. Венґринович, Н. Никорчук і І. Кузів, комітет до збирання жертв на Сиротинець при У. Н. Союзі. Мітінґи відбуваються що місяця в другу суботу по першім. Пригадується всім членам, щоби платили свої вкладки кождого місяця, щоб не наражувати себе і свою родину на утрату всякої запомоги. Кождий член повинен знати адресу секретаря: Michael Halkewicz, 179 Cornwall St., Stratford, Conn. — М. Галькевич, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 292, подає до загального відома, що на річних зборах 25. грудня вибрано слідуючий уряд на 1929 рік: Дм. Запотічний, предс.; Іван Форись, заст.; Теодор Медвідь, кас.; Петро Кізел і Павло Ващук, секретарі; Петро Лобур завідатель хорих; Іван Дячун, Вол. Візничак і Мих. Нидза, контр. комісія. Мітінґи будуть відбуватися кождого місяця в другу неділю по першім в гали парафіяльній при Clippert і Ddwerd. Перший мітінґ відбудеться в неділю, 13. січня зараз по Сл. Божій, в 12.30 попол. Проситься прийти на час, щоб довго не сидіти. Довгуючі члени будуть так добрі вирівнати свої залеглости. Зі всякими товариськими справами належить голоситися на адресу: Peter Kizel, 6415 Perkins St., Detroit.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Подається до відома членам Тов. Української Січи, що місячні збори відбудуться в пятницю, 11. січня, в год. 7.30 вечером, під ч. 72 Morris St. На ці збори кождий член повинен обовязково явитися, бо є важні справи. Дальше подається до відома, що на річних зборах 28. грудня одобрено ту саму систему, яка була тамтого року. Тому член, який не заплатить своєї вкладки через два місяці, буде суспендований. Дальше член не сміє передавати своєї вкладки жадному членови, тільки н азборах має заплатити. Вразі коли член не взмозі прибутя на мітінґ може заплатити свою вкладку тільки фінансовому секретареви. За передачу вкладки іншим членом або урядником товариство не відвічає. Уряд є слідуючий: Гр. Райнґардт, предс.; Дм. Фурка, касієр; Гр. Готра, фін. секр.; надз. хорих: долина міста, Еф. Нечесни; лафает, Н. Кругляк; гора міста, Ів. Поліщук; контрольори: М. Тисаровський і М. Фурка. — В. Пасічняк, рек. секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Зап. Січ, від. 367, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 13. січня, в гали парохіяльній, 303 Hudson Ave., в год. 2-ій попол. Кождий член має явитись на тім мітінґу, бо є важні справи до полагодження. Новий уряд на 1929 рік є: Н. Сорохтей, предс.; Д. Сподарик, заст.; Мих. Микитин, секр.; К. Воробець, заст.; Павло Леско, кас.; В. Андріїв, заст.; В. Пукіш, Кор. Сорохтій і В. Бабій, контрольори; Мир. Бернацький, Ігнац Бурґер і Петро Кушлик, надз. хорих; Петро Псюк і Т. Лесів, прапорчики; Теодор Мацик, госп. галі. — А. Бабій, предс.; Мих. Антонів, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Зап. Товариство Дністер, від. 361, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, дня 12. січня, в годині 8-ій вечером, в Укр. Нар. Домі, 217-218 E. 6-та ул., в сали ч. 3. Кождий член чи членкиня повинні явитись на сих зборах, бо будуть важні справи до полагодження. Котрий член або членкиня не явиться і не подасть відповідного оправдання буде караний після статута, артикул 16, параграф 62. — Д. Костишин.

ЯНҐСТАВН, О. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 230, повідомляє усіх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеться 13. січня в неділю, точно в год. 2-ій пополудни, в гали при Franklin Ave. Обовязком є кождого члена на сей мітінґ явитися, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають прийти і вирівнати свої залеглости за 1928 рік; коли сего не зроблять, будуть викреслені з Братства і У. Н. Союза. Уряд на 1929 рік є слідуючий: Іван Павловський, предс.; Ник. Павлишин, заст.; Ник. Щурко, кас.; Ілія Смаль, заст.; Й. Білик, секр.; Теодор Бойко, заст.; Григорій Савчак, Ілія Яслик і Михаїл Набережний, контр. комісія; Іван Гнатишак, капітан; Ілія Саґаль і Ілія Федорович, хорунжі; Іван Яслик, Григорій Концюс і Ілія Коршиневич, доз. хорих; Андрій Кучманич, Юрій Волійник, Юрій Гусак, дверники. — Ів. Павловський, предс.; Н. Щурко, кас.; Й. Білик, секр.

ТОЛІДО, О. Бр. св. О. Николая, від. 167, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 13. січня, точно в год. 2-ій попол., в Union Hall, 2748 Lagrange St. Проситься всіх членів прибути в означенім часі. На 1929 рік вибрано слідуючий уряд: Б. Унисько, предс.; Г. Миськів, заст.; Ів. Кульматицький, фін. секр.; М. Блясецький, проток. секр.; Н. Білецький, кас.; М. Корнова, заст.; Ю. Ліщук і Ф. Жоковець, надз. хорих; П. Зьонкевич і О. Петришин, контр. комісія. Мітінґи будуть відбуватись в другу неділю по першім, в означенім місци і часі. З новим роком уряд буде поступати після статута, одно право й одні привілеї для всіх членів. Члени, котрі цілковито не приходять на мітінґ, повинні запамятати собі, що сего року поступиться з ними після статута. — Іван Кульматицький.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 13-го січня, зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній при Оклей і Райс ул. По винністю є всіх членів на ці збори прибути. Буде річне справозданне уряду і контр. комісії, вибір уряду і инші важні справи. Ще раз пригадується, що коли довгуючі члени не вирівнають своїх вкладок, будуть суспендовані. — М. Беряк, предс.; В. Ганяк, фінґ секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 336, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. січня, в годині 1-ій попол., в Укр. Нар. Домі при Вест 14-ій ул. Проситься всіх членів прибути на сі збори, бо є дуже важні справи до полагодження. На річних зборах 1. січня вибрано уряд на 1929 рік як слідує: Григ. Кисіль, предс.; М. Матіїшин, заст.; Гр. Степанек, фін. секр.; Тома Федорчак, рек. секр.; Тимко Калямук кас.; Мих. Федорчак, заст.; Семен Постолюк, Мих. Савчак і Антін Федорович, кастр. комісія; Іван Паплик, Й. Клипка, Мих. Лещишин і Іваночка, надз. хорих; Дм. Грабський і Ник. Голдер, хорунжі. — Тома Федорчак, рек. секр.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

На читальню „Просвіти" в Добрянах.

На читальню „Просвіти" в селі Добрянах, почта Стрий зложили по $5: Й. Хлопак і М. Єзуско; Текля Єзуско $2; Е. С. Ріг $1; по 50 ц.: П. Олзен, Б. Абкеміер, Р. Прассер, М. Швартко.

Разом зложено $15, які відослано до краю через Обєднанне. Збіркою занявся Т. Єзуско.

—o—

ТАМС, В. ВА.

На боєвий фонд.

З приводу листопадових подій у Львові зложили на боєвий фонд: Тов. ім. Т. Шевченка з каси $10; Микита Маґун $5; Іван Маґун $2; а по $1: Гринь Маґун, Василь Піпа і Теодор Костюк.

Разом зложено $20, які відослано до Обєднання.

Микита Маґун.

—o—

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ.

Молодеча Січ на інвалідів.

Дня 18. листопада влаштував Молодечий Відділ „Січи" листопадове свято, на якім переведено збірку на інвалідів.

Зібрано $20.45, які відослано до краю через Обєднанне.

Жертвували: по $2: Т. Янсевич, І. Саніцький; по $1: С. Міляновський, К. Шемердяк, І. Романюк, В. Шпорлюк, М. Борус, І. Гавришків, А. Саніцька, І. Семчишин, О. Шавала, Л. Білик, Д. Бучман, П. Романюк; по 50 ц.: А. Підлісна, П. Романюк, Ю. Міляновська, В. Швець, А. Грабінська, В. Гавришків, І. Береза; по 25 ц.: М. Семчишин, О. Гаврищків, І. Лагола. Дрібними датками 20 ц. Разом $20.45.

За уряд: **І. Береза,** предс.; **І. Міляновський,** касієр.

—o—

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

З концерту на рідний край.

Заходом місцевих Братств і Товариств відсвятковано в громаді Десяті Роковини відродження державности на українських землях.

З концерту було чистого доходу $150, які висилаємо на Дім Українських Інвалідів у Львові через Обєднанне в Филаделфії.

За Комітет Концерту:

Я. Красновський, предс.;
В. Кардаш, касієр;
Н. Яцула секретар.

—o—

КЛІВЛЕНД, О.

З панахиди на Дім Інвалідів.

Підчас панахиди за полягли героїв, яку відправив в укр. греко-кат. церкві св. Петра і Павла о. сов. Л. Левицький, зібрано $160 і вислано їх до Обєднання з призначенням на будову Дому Українських Інвалідів.

Жертвували: по $5: о. Л. Левицький, П. Чайка, А. Дяченко, Ів. Кавалець; по $2: Ів. Бзіль, А. Лишко, Н. Киршикітко, І. Білецький, Й. Тихий, А. Когут; по $1: А. Т. Білінський, П. Головчак, Зофія Когут, Дм. Шмагала, О. Тихий, В. Войтків, Ст. Стойка, А. Михно, Н. Третяк, А. Андрушко, П. Лежан, П. Жмінка, А. Панасюк, В. Шевчук, О. Качмарик, Н. Бусько, Ів. Яцишин, М. Коваль, П. Толочкевич, М. Соболь, Ів. Кухта, Ів. Войціцький, Н. Капраль, Т. Довбус, А. Лазука, М. Савчин, М. Боківська, М. Ярочак, М. Щур, М. Хомик, М. Сенюта, М. Яцишин, М. Сеник, М. Бандура, С. Коростинський, К. Кедьо, Е. Смульчак, О. Наконечна, Фудрик, М. Марко, М. Єнджевич, К. Терлечка, С. Чубінська, П. Болеста, Й. Трусь, Марія Олексюк, Гр. Шваґаляк, Катерина Сарахманка, Т. Бобечко, Розалія Стецюк, Ева Шевчук, Марія Волянська, М. Петрівський, Марія Шалапій, Тереса Купчик, Фризеля Юрдиґа, Марія Волошин, Емілія Бахаровська, Марія Маляр, Мілька Слобода, Олена Павлячка, В. Лесняк, Ю. Павлечко, І. Касієр, С. Наконечний, Й. Сич, С. Банах, А. Швед, А. Шалапій, П. Палахніцький, А. Николайко, Т. Сендеґа, Н. Кривий, Т. Оліяр, Струк, Д. Хай, П. Димальський, О. Тимкович; Р. Струж 50 ц.

Разом $112.50.
Дрібними датками $47.50.
Загальна збірка $160.

Славному маляреві Ґвістлерові докучав дуже якийсь богомаз, щ би він дав його образ на париську виставку. В день отворення виставки побачив цей приятель справді свій образ на виставці, але малюнком повішений до стіни. Коли він зате накинувся з обуренням на Ґвістлера, цей прошептав йому на вухо: „Пст, не робіть галасу! Виставовий комітет лише під такою умовиною згодився приняти ваш образ!"

—o—

— Завіщо ви бєте так того пса?!

— Бо він мені подер мою членську леґітимацію товариства охорони звірят.

—o—

Чоловік: І так мені вдалося відфотоґрафувати тебе при знаменитій нагоді. Ця хвилина — то тисячна часть вічности.

Жінка: Яка тисячна часть?

Чоловік: То була ця чудова нагода, коли ти мала замкнені уста!

—o—

Над морем. — Хлопче! Пильнуй моїх річей, я йду купатися.

— А чи як пан утопляться, могтиму річи взяти собі?

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

